

V letošním prvním čísle bulletinu přinášíme novinky o dění v asociaci a o plánované konferenci ČAPV 2021, informace o dalších konferencích, aktuálních číslech časopisů, jejich výzvách pro autory a o nových knihách.

Výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Úvodní slovo

Vážené a milé kolegyně, vážení a milí kolegové,

otevíráte první číslo bulletinu, které vzniklo v gesci nového výboru ČAPV. Tradiční struktura bulletinu se odvíjí od transparentních a participativních principů fungování naší asociace. Obsah jednotlivých částí tohoto bulletinu však zároveň reflektuje změny, na kterých jsme se ve výboru ČAPV domluvili ve snaze podpořit další rozvoj asociace. To znamená například zavedení nového organizačního rámce pro výroční konference (nová koncepce seminářů, změny v přihlašování na konferenci i v pojetí recenzního řízení přihlášených abstraktů) či inovace ve vydávání bulletinu nejen z hlediska četnosti, ale i jazyka (jedno číslo ročně bude nově vydáváno v anglickém jazyce). Více se dočtete na následujících stránkách. Rádi bychom ale, aby podněty pro změny a/nebo pro zachování stávajícího stavu přicházely i od Vás, členů. Obracet se na nás můžete emailem na predseda@capv.cz, tajemnik@capv.cz a v případě bulletinu pak na Františka Tůmu (bulletin@capv.cz).

Za výbor ČAPV se na spolupráci v nadcházejících třech letech těší

Jana Poláchová Vašátková

2. Členství v ČAPV

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

pomalou se blíží konec března, který pro naši asociaci představuje mezní termín úhrady členského příspěvku. Pokud z různých důvodů nestihnete členský poplatek uhradit do 31. 3. 2021, pošleme Vám upomínku a poté s Vámi budeme situaci individuálně řešit tak, aby Vám nezanklo členství v ČAPV. Nicméně, při neuhrazení poplatku v řádném termínu nezískáte letos nárok na levnější konferenční poplatek za účast na 29. výroční konferenci naší asociace v Brně. Věříme, že po přečtení této výzvy využijete nadcházející čtyři týdny mimo jiné také k zaplacení členského příspěvku ČAPV. V případě jakýchkoliv potíží s platbou prosím píšete na predseda@capv.cz. Děkujeme za pochopení.

Za výbor ČAPV

Jana Poláchová Vašátková

3. Pozvánka na konferenci ČAPV 2021

Milé kolegyně, milí kolegové,

dovolujeme si Vás pozvat na 29. výroční konferenci České asociace pedagogického výzkumu, která proběhne 13. – 15. září 2021 v Brně. Konference s názvem „Na cestě ke spravedlnosti ve vzdělávání: pedagogický výzkum pro lepší praxi a politiku“ bude mít hybridní podobu a setkání se uskuteční jak ve fyzickém, tak virtuálním prostoru. Místo fyzického setkání: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Arna Nováka 1, Brno. Místo virtuálního setkání: MS Teams. Hlavních plenárních přednášek se ujmou prof. Milada Rabušicová (Masarykova univerzita) a prof. Andreas Schleicher (OECD). První konferenční den 13. 9. 2021 se uskuteční dva workshopy zaměřené na akademické psaní. První workshop povedou dr. George Head a prof. Stephen J. McKinney (Univerzita v Glasgow) a zajišťuje jej EERA. Druhý workshop o akademickému psaní povede prof. Olcay Sert (Univerzita v Mälardalen, Švédsko), který je šéfredaktorem časopisu Classroom Discourse. Pokud to okolnosti dovolí, první workshop proběhne prezenčně, druhý online. Oba workshopy jsou zdarma a přihlašování na ně bude probíhat přes <http://www.capv.cz/>.

Zveme účastníky k zaslání abstraktů plánovaných příspěvků výzkumného nebo metodologického charakteru na konferenci. Abstrakt musí obsahovat název, jména autorů, teoretický rámec, metodologii, výsledky, diskusi a bibliografii v českém jazyce. Dále název, klíčová slova a abstrakt (v anglickém jazyce). Vše v rozsahu minimálně 3600 a maximálně 7000 znaků. Všechny přijaté abstrakty budou zveřejněny v elektronickém sborníku abstraktů, kterému bude přiděleno ISBN. Sborník abstraktů budou moci autoři textů vůči IS VaVal vykazovat jako výsledek typu D (nikoliv však pro GA ČR).

Přihlašování příspěvků na konferenci proběhne přes aplikaci [Easy Chair](#), v níž si nejprve každý zřídí účet (návod naleznete [zde](#)) a poté přihlásí příspěvek s použitím [Šablony](#). Šablonu vyplňte ve Wordu a uložte v dokumentu pdf. Šablona slouží k lepšímu zpracování všech příspěvků pro účely sborníku abstraktů.

Recenzní řízení bude anonymní a každý příspěvek bude hodnocen dvěma nezávislými recenzenty na základě kritérií uvedených na webu konference. Výsledek procesu recenzního řízení bude A) přijat, B) vrácen k přepracování, C) nepřijat. Pokud bude příspěvek vrácen k přepracování, bude po zapracování změn autorem příspěvek znovu posuzován recenzenty a organizačním výborem konference. Proces recenzního řízení zajišťuje ČAPV.

Příspěvky lze přihlašovat do 7. března 2021. Oznámení o přijetí či nepřijetí bude autorům příspěvků doručeno dne 13. 5. 2021. Po přijetí abstraktů se budou účastníci konference registrovat na konferenci už přes platformu Masarykovy univerzity, na které bude také probíhat platba konferenčního poplatku, to vše do začátku června 2020. Ti, kteří mají zájem na konferenci přijet bez prezentace svého příspěvku, jsou rovněž velmi vítáni. Podrobnější informace o plenárních vystoupeních, o zaměření sekcí a metodologických seminářů či o přihlašování budou zveřejňovány na webových stránkách konference.

Těšíme se na setkání v Brně!

Za vedení ČAPV a organizační tým

Jana Poláchová Vašátková a Roman Švaříček

4. Zpráva z jednání výboru ČAPV

Ve dnech 6. 1., 14. 1., 19. 1. a 8. 2. se uskutečnila online jednání členů výboru ČAPV. Na schůzkách byly projednávány tyto body:

1. Plánování konference ČAPV v Brně v roce 2021 (zejména rozdělení kompetencí mezi ČAPV a spolupořádající fakultu, financování konference – rozpočet, dotace od RVS a vložné; přihlašování a komunikace s potenciálními účastníky, předkonferenční program, recenzní řízení, propagace ČAPV na konferenci).
2. Koncepce bulletinu pro rok 2021 (obsah, časový plán, nové rubriky, redukce některých částí, zavedení anglického čísla).
3. Web ČAPV (přechod na nový redakční systém, který by měl umožnit zavedení nových funkcí a usnadnit správu webu).
4. Členství v ČAPV (náročnost administrativy a komunikace spojených s členskými poplatky, termín uhrazení poplatku, provázanost se slevou z vložného na konferenci ČAPV).
5. Dotace a granty (rozpočtové a administrativní aspekty spojené s dotací od RVS, se zapojením do projektu Horizon a s členstvím v EERA).
6. Profesionalizace činnosti ČAPV/výboru (možnosti podpory administrativních a dalších činností členů výboru, zdroje financování ČAPV v budoucnu, vymezení činností výboru).
7. Různé (podněty od členů, ochrana loga ČAPV, další rozvoj soutěží vyhlašovaných ČAPV apod.)

Další schůzka členů výboru proběhne 22. 4. 2021 online. Bude se týkat především koncepčních a organizačních aspektů činnosti asociace.

Za výbor ČAPV

František Tůma

5. Informace o bulletinu v roce 2021

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Jedním z bodů jednání výboru byl i bulletin vydávaný pro členy ČAPV. Chtěli bychom navázat na vysoký standard nastavený předchozími členy výboru a zároveň zapracovat na některých aspektech, které, doufáme, povedou k vyšší kvalitě bulletinu a aktivnějšímu zapojování členů asociace do jeho tvorby. Konkrétně výbor schválil následující inovace:

1. Na konci roku bude zavedeno nové anglické číslo bulletinu, do něhož budou zařazeny publikace členů asociace vydané v kvalitních zahraničních časopisech, stručné shrnutí činnosti asociace a pozvánky na zahraniční konference. Cílem tohoto čísla bude jednak informovat členy asociace o výsledcích českého pedagogického výzkumu publikovaných v zahraničí, jednak otevřít asociaci odborníkům, již neumějí česky. Mezi členy nebo zájemci o členství v asociaci je totiž řada v Česku působících doktorandů či postdoků ze zahraničí. Některé texty vzniklé pro potřeby anglického bulletinu bude navíc možné použít pro webovou prezentaci asociace v angličtině.

2. Dojde k redukci počtu česky vydávaných čísel bulletinu na čtyři ročně. Jedná se o rozhodnutí v souladu s podněty od některých členů, které bylo představeno také na členské schůzi v roce 2020. V úvahu jsme brali i důležitá sdělení ve vztahu k členské schůzi a výroční konferenci ČAPV. Časový harmonogram vydávání bulletinu bude v roce 2021 následující:

Číslo 1/21 (česky) – uzávěrka 14. 2.

Číslo 2/21 (česky) – uzávěrka 14. 5.

Číslo 3/21 (česky) – uzávěrka 14. 8.

Číslo 4/21 (česky) – uzávěrka 14. 10.

Číslo 5/21 (anglicky) – uzávěrka předběžně 1. 12.

Po uzávěrce se členové výboru ke vznikajícímu číslu vyjadřují a probíhá jazyková korektura a sazba, takže bulletin mohou členové očekávat ve svých e-mailových schránkách nejpozději na začátku následujícího měsíce.

3. Výbor vzal v úvahu délku a záběr sekce bulletinu věnované obsahu časopisů. Protože ne ve všech časopisech, které byly do bulletinu zařazeny, jsou členové ČAPV aktivní v redakčních radách, redakcích nebo jako autoři a protože stále dostáváme podněty k rozšíření seznamu časopisů, bylo další rozšiřování sekce ve stejném duchu označeno za neudržitelné. Rubrika „Časopisy – právě vychází“ bude tedy strukturována následovně: podrobně bude zařazen obsah šesti pedagogických časopisů, jež se zavázaly ke spolupráci s ČAPV na konferenci asociace ve Zlíně (jedná se o E-pedagogium, Orbis Scholae, Pedagogickou orientaci, Pedagogiku, Sociální pedagogiku a Studia Paedagogica). Tyto časopisy dodávají nominace na ceny ČAPV a ve spolupráci s nimi probíhala podpora začínajících výzkumníků. Ostatní časopisy budou zařazeny pouze jako odkazy – čtenáři bulletinu tak získají přehled o relevantních časopisech vydávaných v Česku a na Slovensku.
4. V sekci věnované aktuálně vycházejícím monografiím jsme se rozhodli zařadit novou rubriku „Členové ČAPV doporučují“. Zde uvítáme doporučení kvalitních, zajímavých, především v zahraničí vydaných publikací, které se jinak do bulletinu nedostanou. Každá zde doporučená kniha bude doplněna několika větami se zdůvodněním, proč daná kniha stojí za přečtení, a jménem člena, který ji doporučuje.

Pokud máte jakékoliv podněty k obsahu bulletinu, zejména doporučení konferencí, letních škol či vydaných knih, pište na bulletin@capv.cz.

Za výbor ČAPV

František Tůma

6. Výzva ke členům ČAPV

Dne 26. 1. 2021 výbor obdržel zprávu od prof. Mareše s následující výzvou, kterou se souhlasem pisatele zveřejňujeme.

Milí přátelé!

Zdá se, že se našim poslancům podaří „osvěžit“ přijímání nových učitelů do základních a středních škol novým prvkem – „učitelským amatérismem“. Není funkční nad tím bédovat,

je třeba jednat. Nedá se však předpokládat, že by MŠMT chtělo tento celostátní experiment empiricky zkoumat a získat vědecky podložené údaje o tom, co tato inovace s českým vzdělávacím systémem vlastně dělá.

Navrhuji proto, aby se tohoto úkolu ujaly instituce, které jsou k tomu kompetentní. Napadá mě např. Univerzita Karlova, Česká asociace pedagogického výzkumu, Asociace školní psychologie a pravděpodobně i další. Bude třeba získat solidní a nezpochybnitelná data, která by doložila, jaké krátkodobé i dlouhodobé dopady toto rozhodnutí má (padni komu padni).

Jádro návrhu spočívá v tom, že by týmy odborníků podávaly a řešily výzkumné projekty v rámci GA ČR a TA ČR, které by zkoumaly například:

- Zda se v dějinách evropské pedagogiky obdobný systém zkoušel a jaké s ním byly zkušenosti.
- Co je to za osobnosti, které chtějí tímto způsobem posílit řady učitelů, jaká je jejich osobní anamnéza a předpoklady pro učitelství.
- Čím se vyznačují školy, které mají o tyto „nové učitele“ zájem.
- Zda a kdo se těmto „novým učitelům“ po nástupu na školu věnuje.
- Zda a jak probíhá jejich vzdělávání a výcvik v pedagogice, speciální pedagogice, psychologii, školním managementu atd.
- Jak tyto „nové učitele“ přijímá učitelský sbor.
- Jak tito „noví učitelé“ pracují s kurikulem, jak ho transformují, aby mu žáci rozuměli.
- Jak celkově probíhá samotný proces výuky vedený těmito „novými učiteli“.
- Jaké klima školní třídy tito „noví učitelé“ ve svých hodinách navozují.
- Jak tito „noví učitelé“ zvládají své mimovýukové povinnosti.
- Jak probíhá u těchto „nových učitelů“ zejména zkoušení a hodnocení žáků, jak řeší kázeňské problémy.
- Jak tyto „nové učitele“ přijímají žáci.
- Jak kvalitně dokáží tito „noví učitelé“ žáky naučit, jaké jsou výstupní žákovské znalosti a dovednosti?
- Jak tyto „nové učitele“ přijímají rodiče žáků.
- Čím se tito „noví učitelé“ liší od učitelů, kteří absolvovali běžnou vysokoškolskou učitelskou přípravu.
- Zda existují rozdíly v tom, jak si „noví učitelé“ vedou na střední a jak na základní škole.
- Zda existují mezi „novými učiteli“ rozdíly dané předmětem, jehož výukou byli pověřeni, a mnoho dalších otázek.

prof. Jiří Mareš
Lékařská fakulta v Hradci Králové

7. Víťáme nové členy ČAPV

Mgr. Daniela Vrabcová, Ph.D.

Pracoviště: Katedra pedagogiky a psychologie PedF UHK

Obor: pedagogika

Zaměření: didaktika, profese učitele, internacionalizace

Mgr. Tereza Kolumber
Pracoviště: Ústav pedagogických věd FF MU
Obor: pedagogika, dějiny pedagogiky
Zaměření: baťovské školství, výuka cizích jazyků

Mgr. Silvie Cinková, Ph.D.
Pracoviště: Ústav formální a aplikované lingvistiky MFF UK
Obor: věda a výzkum, jazykověda, vysokoškolská výuka
Zaměření: srozumitelnosti textu, automatické zpracování přirozeného jazyka, lingvistická anotace jazykových zdrojů, digitální humanitní vědy

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

1. Konference a letní školy v ČR

- Konference ČAPV se bude konat 13. – 16. 9. 2021 na FF MU v Brně: <https://webcentrum.muni.cz/ff-konference-capv>
- 23. pracovní konference Biografu: 4. – 6. června 2021, Ekopenzion Chaloupky Kněžice: <http://www.biograf.org/konference/>
- Mezinárodní konference Efficiency and Responsibility in Education (ERIE 2021) se koná 3.– 4. 6. 2021 na České zemědělské univerzitě v Praze. Přihlašování do 28. 2. 2021: <http://erie.pef.czu.cz>

2. Konference a workshopy v zahraničí

- 19th International Symposium on School Museums and Collections of Educational History se koná 25. – 28. 5. 2021 na University of Crete v řeckém Rethymnonu. Tématem sympózia je School Museums, Museum Education and Educational History: “Creating Learning Experiences and Building Bridges for Open and Sustainable Societies”: <https://www.ische.org/call-for-papers-the-19th-international-symposium-on-school-museums-and-collections-of-educational-history/>
- International Council on Education for Teaching (ICET 2021) se koná 22. – 24. 6. 2021 na Bath Spa University ve Velké Británii. Registrace platí z minulého roku, nové registrace do 21. 3.: https://www.icet4u.org/upcoming_world_assembly.php
- 7th European User Conference for EU-Microdata se koná 25. – 26. 3. 2021. Registrace do 7. 3.: <https://www.gesis.org/en/research/conferences/gesis-conferences/eu-user-conference-7>
- Různé metodologické semináře s ECTS kredity v rámci Essex Summer School in Social Science Data Analysis (Velká Británie) se budou konat v období 11. 7. – 20. 8. 2021. Přihlašování na online letní školu se otevírá 15. února: <http://essexsummerschool.com>
- Konference Frontiers in Educational Measurement (FREMO) odložená z roku 2020 byla zrušena. Místo ní proběhne menší online konference. Informace zde: <https://www.uv.uio.no/cemo/english/about/news-events-and-publications/events/conferences/fremo2020/>

- Metodologické workshopy GESIS, Leibniz-Institut für Sozialwissenschaften, SRN probíhají obvykle on-line: <https://www.gesis.org/en/services/events/>
- Konference ATEE 2021 se bude konat plně online ve dnech 9. – 11. září 2021. Termín pro podávání přihlášek je 31. 3.: <http://atee2020.uw.edu.pl>

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

1. Vybrané české odborné recenzované časopisy

NOVINKA: E-pedagogium 3/2020

Spolupráce škol se žáky, kteří žijí ve složitých životních podmínkách, v čase opatření přijatých v souvislosti s šířením Covid-19 (Petr Charvát, Petr Lang, Adam Staveník); Univerzitní vzdělávání a jeho reakce na pandemii COVID-19 (Michal Černý); Jak se píše o inkluzi? Společné vzdělávání pohledem korpusové lingvistiky (Václav Velčovský); Problematika vzájemných souvislostí mezi jednotlivými přístupy k učení a self-efficacy u vysokoškolských studentů (Michaela Pugnerová, Lucie Křeménková, Irena Plevová); Exekutívne fungovanie a jeho vplyv na školskú úspešnosť žiakov (Iveta Kovalčíková, Ivana Martinková); Návrh inovací školních vzdělávacích programů dětských domovů v kontextu rozvoje kompetencí dospívajících pro samostatný život po odchodu z DD (Veronika Štenclová); Osová súmernosť ako matematický, edukačný i kognitívny fenomén (Alena Prídavková, Iveta Kovalčíková).

<https://e-pedagogium.upol.cz>

NOVINKA: Pedagogická orientace 2/2020

Studie: Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů (Lukáš Rokos, Michal Vančura); Pohľad rodičov na vzdelávanie počas pandémie covid-19 na Slovensku – porovnanie rodičov detí so špeciálnymi potrebami a rodičov detí bez identifikovaných špeciálnych potrieb (Robert Tomšík, Eva Rajčániová, Petra Ferenčíková, Alena Kopányiová). Diskuse: K jádru učitelské práce: o didaktickém přístupu učitelů k učebním úlohám v době koronakrize (průzkum mezi plzeňskými učiteli) (Václav Duffek, Jiří Kohout, Markéta Kuberská, Pavel Masopust, Iva Motlíková, Jan Slavík, Václav Stacke); Domácí úkoly z matematiky v distančním vzdělávání (Jan Fiala); Výchova ke zdraví na prvním stupni základních škol v kontextu šíření nemoci covid-19 (Michaela Bartošová); Distanční vzdělávání v době pandemie pohledem čtyř účastníků vzdělávacího procesu (Anna Frombergerová); Mateřská škola jako „zabalená krabička“: Sonda do předškolního vzdělávání v čase první vlny pandemie covid-19 (Jana Majerčíková, Beata Horníčková, Soňa Lorencová); Povinné předškolní vzdělávání skutečnou součástí školského systému nebo formalitou? (Eva Koželuhová, Ondřej Koželuh); Distanční výuka na druhou (Jana Krátká, Lenka Zemanová); Kvalita distanční výuky na katedrách a ústavech historie v době covid-19 (Marie Fritzová); Reflexe nouzové výuky: distanční přednášky předmětu základy didaktiky (Karolina Duschinská, Radka High); Několik poznámek k mediálnímu obrazu covidu-19 a jeho souvislosti s přírodovědným vzděláváním (Vojtěch Žák); Technika překonala všechny vzdálenosti, avšak nevytvořila žádnou blízkost (Michal Černý); Učitelia to určite zvládnu! (Jaroslav Pěnička); Uzavření škol: jiný příběh se stejným nadpisem? Zkušenosti ze tří zemí (Eva Minaříková).

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: Pedagogika 4/2020

Monočíslo *Changes of Pre-Primary and Primary Education* (Jana Stará, Radka Wildová, eds.): From South to North in the Globalised World of Early Childhood Education and Care: Varied National and Local Responses in Selected Countries (Branislav Pupala, Ondrej Kaščák); Social Studies in Primary Education: Comparing the Slovak and Czech Republics (Zuzana Danišková); Alienation from Nature and its Impact on Primary and Pre-Primary Education (Kateřina Jančaříková, Roman Kroufek, Martin Modrý, Karel Vojíř); Planning Educational Content in School Curriculum Documents: Examples of Current Practice from Pre-Schools in the Czech Republic and Slovakia (Eva Koželuhová, Barbora Loudová Stralczynská, Milena Lipnická); How Two English Primary Schools Promote Wellbeing (Jane Jones); Current Changes in Primary Education: The Issue of “Different” in a Primary School Mathematics Classroom (Ioannis Papadopoulos, Darina Jirotková, Jana Slezáková, Esperanza López Centella); Childcare for Children under Three Years of Age from Mothers’ Point of View within the International Context (Lucie Grůzová, Zora Syslová); Educational Scaffolding in Primary Education from the Perspective of Younger-Aged School Pupils (Alena Seberová, Taťána Göbelová, Ondřej Šimik, Zuzana Sikorová); Teaching is More than Applying Knowledge: Developmental Tasks of Pre-Primary and Primary Teachers and Effects on Teacher Education (Manuela Keller-Schneider); Cognitive Operations in Teachers’ Development of Reflective Skills: WANDA Group Reflection in a Czech primary School (Jana Poche Kargerová, Petra Vallin, Kamila Etchegoyen Rosolová, Kristýna Bajerová); The Teaching Profession from the Perspective of Novice Primary School Teachers – Responsibility and Joy (Jana Stará, Radka Wildová, Šárka Popelková).

<https://ojs.cuni.cz/pedagogika>

NOVINKA: Studia paedagogica 4/2020

Monočíslo *Non-Traditional Students in Tertiary Education* (Milada Rabušicová, Maria Slowey, Petr Novotný, eds.): Ready to Study? Academic Readiness of Traditional and Non-Traditional Students in Germany (Nicole Tieben); Same Same but Different? Non-Traditional Students and Alumni in Germany (Tobias Brändle, Jessica Ordemann); Non-Traditional Students, University Trajectories, and Higher Education Institutions: A Comparative Analysis of Face-to-Face and Online Universities (Albert Sánchez-Gelabert); Mature vs Young Working Students: Similarities, Differences, and Drivers of Graduation and Dropout (Pedro Carreira, Ana Sofia Lopes); Educational Trajectories of Non-Traditional Students: Stories Behind Numbers (Karla Brücknerová, Katarína Rozvadská, Dana Knotová, Libor Juhaňák, Milada Rabušicová, Petr Novotný); Entering Higher Education After 30: What Can Be Learned from Biographical Narratives of Non-Traditional Students (Leanete Thomas Dotta, Carlinda Leite, Amélia Lopes); Locus of Control Analysed with Regards to Non-Traditional Tertiary Students of Education (Josef Malach, Dana Vicherková, Tomáš Barot); Struggles in Becoming Employable: Non-Traditional Student Narratives of the Transition from Higher Education to Working Life in Sweden (Agnieszka Bron, Camilla Thunborg); Emerging researchers: Identity Struggles of Adult Returners (Katarína Rozvadská).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

Orbis scholae 2/2020

Monočíslo *Throwing Light on Shadow Education* (Vít Šťastný, Magda Nutsa Kobakhidze, eds.): Gender- and SES-Specific Disparities in Shadow Education: Compensation for Boys, Status Upgrade for Girls? Evidence From the German LifE Study (S. R. Entrich, W. Lauterbach); A Place Between School and Home: Exploring the Place of Shadow Education in Students’

Academic Lives in the Netherlands (D. Jansen, L. Elffers, M. L. L. Volman); Private Tutoring in English Through the Eyes of Its Recipients (M. Černá); Shadow Education in Uzbekistan: Teachers' Perceptions of Private Tutoring in the Context of Academic Lyceums (S. Khaydarov).
<http://www.orbisscholae.cz/>

Sociální pedagogika 2/2020

Nové pojetí multikulturality jako klíče k bytí "onlife" (M. Černý); Spiritualita pedagogů tradičních a alternativních škol (E. Suchánková, R. Matušů); Dark Triad in the context of career choice (R. Čopková, A. Jendřejáková); Žáci-cizinci z východní Evropy (Ruska a Ukrajiny): Školní docházka a spolupráce se školou perspektivou rodičů (T. Janečková); Motivation of seniors to learn at the Universities of the Third Age (D. Nováková, J. Lorenzová); Specifika příbuzenské pěstounské péče v kontextu transgenerační psychické zátěže v rodině (H. Kubíčková); Využití mentorství u mladých dospělých opouštějících ústavní a ochrannou výchovu při návratu do přirozeného sociálního prostředí (P. Lazar, P. Anna-Marie Blahová); Diapazón kompetencí sociálního pedagoga v práci s rodinou v rozvodovém procese (I. Šuhajdová, A. Lengyelová).
<http://soced.cz>

2. Časopis partnerské Evropské asociace pedagogického výzkumu

NOVINKA: European Educational Research Journal (EERJ), 1/2021

ECER Keynote: Global learning: Educational research in an emerging field (Annette Scheunpflug). General submissions: Theoretical, practical and hybrid ex-academics: Career transfer stories (Päivikki Kuoppakangas, Kati Suomi, Elias Pekkola, Jussi Kivistö, Tomi Kallio, Jari Stenvall); Interrogating the discourses of 'teaching excellence' in higher education (Kim Wilcox); Policy diffusion and transfer of the Bologna Process in Africa's national, sub-regional and regional contexts (Elizabeth Agbor Eta, Zachary Y Mngo); Problem solved! How edupreneurs enact a school crisis as business possibilities (Malin Ideland, Anna Jobér, Thom Axelsson); Auctioning out education: On exogenous privatisation through public procurement (Diana Holmqvist, Andreas Fejes, Erik Nylander)

<https://journals.sagepub.com/home/eer>

3. Další odborné recenzované časopisy vycházející v ČR

- Czech-Polish Historical and Pedagogical Journal (<https://www.ped.muni.cz/cphjournal/>)
- EduPort – Education Support (<https://eduport.pf.ujep.cz/>)
- Elementary Mathematics Education Journal (<http://emejournal.upol.cz>)
- Historia Scholastica (<http://www.historiascholastica.com>)
- Journal of Technology and Information Education (<http://jtie.upol.cz>)
- Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science (<https://www.eriesjournal.com>)
- Lifelong Learning (<http://lifelonglearning.mendelu.cz>)
- Scientia in Educatione (<https://ojs.cuni.cz/scied/>)
- Testfórum (<http://www.testforum.cz>)

4. Další odborné recenzované časopisy vycházející na Slovensku

- Acta Educationis Generalis (<https://content.sciendo.com/view/journals/atd/atd-overview.xml>)
- Journal of Pedagogy, The Journal of University of Trnava (<https://content.sciendo.com/view/journals/jped/jped-overview.xml>)
- Pedagogika.sk (<http://www.casopispedagogika.sk>)
- Psychológia a patopsychológia dieťaťa (<https://vudpap.sk/x/cinnosti-vudpap/informacna-a-edicna-cinnost/casopisy-vudpap/papd>)

5. České odborné časopisy popularizující pedagogický výzkum

NOVINKA: Komenský 145(2)/2020

Čo si žiaci v primárnom vzdelávaní predstavujú pod pojmami čítanie alebo písanie – analýza kresieb žiakov (Mária Belešová, Katarína Kuchtová); Učiteľé, žáci a vzdělávání na dálku (Veronika Bačová).

<https://www.ped.muni.cz/komensky/>

KNIHY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

Vondrová, N. et al. (2021). *Video-interventions: Bridges between theory and practice in pre-service teachers' development*. Karolinum.

Kniha představuje završení několikaletého výzkumu, jehož cílem bylo prostřednictvím tzv. videoklubů rozvíjet profesní vidění budoucích učitelů. Na pozadí zejména zahraničních výzkumů týkajících se profesního vidění byly vyvinuty dva typy videointervencí – jednak intervence založená na reflexi videí z vlastní výuky a jednak intervence založené na reflexi videí, které vyučovali studentům neznámí učitelé. Vlastní výzkum sestává ze čtyř studií. Dvě z nich byly zacíleny na zjištění rozvoje profesního vidění obecně a na rozvoj všímání si oborově specifických důležitých momentů ve vyučovací hodině. Další dvě studie byly zaměřeny na přirozenou heterogenitu v učebních drahách jednotlivých studentů učitelů. Závěrečná syntéza ukazuje, že se v provedeném výzkumu podařilo zdokumentovat velmi komplexní procesy, a ačkoli získané výsledky nejsou vždy v souladu se závěry podobných zahraničních výzkumů, vytvořené případové studie přinášejí a ilustrují cenné poznání o potenciálu videa v přípravě učitelů.

Kaplan, A. (2021). *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Karolinum.

Kniha řeší problematiku pohybové neúspěšnosti u žáků a žákyň mladšího školního věku v podmínkách školní tělesné výchovy prostřednictvím podrobné literární rešerše a případové studie. Pohybová neúspěšnost byla identifikována pomocí šesti záměrně vybraných motorických testů (skok do dálky z místa, leh-sed opakovaně po dobu 1 minuty, člunkový běh na 4 × 10 m, hluboký předklon ve stoji, test rovnovážné polohy a test chytání míče) a v kontextu dalších proměnných byly zjišťovány případné determinanty, které mohly vést k pohybové neúspěšnosti u žáka a žákyň mladšího školního věku.

Greger, D., Simonová, J., Chvál, M. & Straková, J. (2020). *Když výzkum mění praxi. Deset příběhů učitelů a akademiků zapojených do akčního výzkumu*. PedF UK.

Knihy je určena především učitelům z praxe, studentům učitelství a akademikům, kteří se zajímají o akční výzkum, případně jej sami chtějí vyzkoušet. Nepropojenost světa pedagogického výzkumu a učitelství, jak je vyjádřena metaforou na obálce, je mnohdy terčem kritiky aktérů na obou březích a jejich vzájemného neporozumění. Akční výzkum v této knize chápeme jako jednu z forem profesního rozvoje učitelů, která propast mezi výzkumem a praxí přemostuje. V knize prezentujeme zkušenosti deseti tandemů (učitel a akademik) s realizací akčního výzkumu v průběhu jednoho školního roku. Příběhy pokrývají zkušenosti učitelů s realizací akčního výzkumu na různých stupních vzdělávání (MŠ, 1. i 2. stupeň ZŠ, SŠ) i v různých učebních předmětech (český jazyk a literatura, dějepis, matematika, chemie, německý jazyk, anglický jazyk). Kniha zároveň přináší reflexe toho, co jsme se všichni akčním výzkumem naučili. Tato kniha je také dokladem toho, že chyba je součástí procesů učení se, jak žáků, tak i učitelů. Ne vše se povedlo tak, jak jsme zpočátku plánovali, ne vše jsme zvládli vyhodnotit, ale jsme přesvědčeni, že každý z nás (učitelé, akademici v tandemech, i editoři knihy, které tandemy provázeli a organizovali reflektivní setkávání) jsme se sami i od sebe navzájem hodně naučili. Část toho chceme prostřednictvím této knihy sdílet i s ostatními kolegy a studenty.

<https://pages.pedf.cuni.cz/uvrv/publikace/akcni-vyzkum/>

Kovaříková, M. (2020). *Krizové situace ve škole: Bezpečnostní problematika ve školní praxi*. Grada.

Často se dozvídáme o případech šikany, násilí a podobného rizikového chování ve školním prostředí. Termínem „krizové situace“ v názvu knihy se rozumějí ohrožující situace, které vyžadují rychlá, samostatná, a především správná rozhodnutí. Na jedné straně jde o běžná rizika, například při dozoru nad žáky během akcí mimo budovu školy, s nimiž se pedagogové setkávají běžně, ale na straně druhé jsou to i nejrůznější mimořádné situace, často odrážející životní styl celé společnosti. Cílem knihy je přispět k vytváření bezpečnostního a právního povědomí především pedagogů a ostatních zaměstnanců škol, ale i studentů pedagogických oborů a v neposlední řadě všech, kdo pracují s dětmi a mládeží.

Urbánek, P., Novotová, J., Rozkovcová, A., Picková, H., Jursová, J., & Pícek, J. (2020). *Učitelé sbory základních škol a jejich sociální klima. Vícepřípadová studie učitelých sborů*. Wolters Kluwer.

Monografie je jedním z výstupů tříletého smíšeného výzkumu učitelých sborů ZŠ a představuje výsledky šetření jeho kvalitativní fáze, která byla realizována v roce 2017. Výběr devíti učitelých sborů pro vícepřípadovou studii byl postaven na výsledcích dotazníkového šetření (2016) sociálního klimatu ve 125 ZŠ v České republice. S využitím vícepřípadové studie se šestice autorů snažila odhalit příčiny a souvislosti výrazně rozdílných hodnot klimatu ve sborech vybraných základních škol. Případové studie těžily z bohatých dat získaných individuálními rozhovory a focus group, dotazníky, analýzou dokumentů a pozorováním.

Publikace se v prvních dvou kapitolách zabývá teoretickým ukotvením doposud málo sledovaného tématu. Analyzováno je specifikum současné školy, její kultura, učitelský sbor a fenomén sociálního klimatu. Ukazuje se, že pro výchovné ambice je faktor sociálních vztahů ve škole, primárně tedy také mezi učiteli, zcela klíčový. Následná hutná metodologicky

zaměřená kapitola knihy dokladuje citlivost a složitost diagnostiky sociálního klimatu ve školním prostředí. Rozsahem stěžejní část knihy, popis devíti autentických příběhů, ilustruje především značnou rozmanitost učitelských sborů. Ta se týká charakteristik, fungování i rozdílných podmínek, ve kterých učitelé pracují. V tematických analýzách jsou následně hledány souvislosti napříč všemi devíti případy, aby rozsáhlou studii uzavřela diskuze k nejvýznamnějším tématům učitelských sborů, která realizovaný výzkum otevřel. Text knihy představuje u nás první monografii k učitelským sborům základních škol.

Trojan, V. (2021). *Ředitel školy. Uvažování o vyvažování života ředitelů škol*. Wolters Kluwer.

Nová kniha Václava Trojana je psána především pro ředitelky a ředitele škol. Stejně tak bude užitečná pro všechny, které zajímá školství, počínaje zřizovateli a konče inspektory a rodiči. Lehkým a srozumitelným stylem seznamuje čtenáře s jednotlivými díly mozaiky, která se nazývá řízení školy. Přináší nejen informace, ale i naději a optimismus. Možná budete překvapeni, co všechno má ředitel na starosti, za co všechno odpovídá, kolika oblastem se ve skutečnosti musí věnovat. Nemusí to být patrné na první pohled, ale vkrádá se otázka, zdali to všechno je v silách jednoho člověka. Nejen samotný objem práce, ale také střídání odlišných oblastí během jediného dne srovnatelné se skákáním opice ze stromu na strom. U každého ředitele by tato kniha měla ležet v důležitém sektoru jeho pracovního stolu, nejlépe hned vedle šálku dobré kávy.

KNIHY: ČLENOVÉ ČAPV DOPORUČUJÍ

V této nové sekci budeme uvádět zejména zahraniční publikace doporučené členy ČAPV.

Fuchs, E., & Bock, A. (Eds.). (2018). *The Palgrave handbook of textbook studies*. Palgrave Macmillan.

Publikace poskytuje vyčerpávající přehled o historickém vývoji, teoriích, metodách, tématech a aktérech ovlivňujících soudobý výzkum učebnic. Kniha je přínosná především v tom, že zdařile navazuje na česky psané kanonické publikace týkající se výzkumu učebnic (v mnoha ohledech již zastaralé) a poskytuje žádoucí mezinárodní přesah. Osobně mě potěšil jednak souhrn výzkumů týkajících se klíčových mezipředmětových témat zachycovaných v učebnicích, jednak aktuální přehledy výzkumů učebnic realizovaných v jednotlivých oborech školního vzdělávání. Odkaz na publikaci, resp. její dílčí kapitoly, by dle mého názoru neměl chybět v žádné publikaci či kvalifikační práci věnované výzkumu učebnic.

Petr Knecht

Wagemaker, H. (Ed.). (2020). *Reliability and validity of international large-scale assessment: Understanding IEA's comparative studies of student achievement*. Springer.

Vyšla kniha *Reliability and Validity of International Large-Scale Assessment*, kterou vydala IEA, tedy organizátor mezinárodních šetření TIMSS, PIRLS a dalších. Publikace je bezplatně ke stažení pod odkazem <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-53081-5> a čtenáře seznamuje podrobněji s metodikou zpracování mezinárodních šetření výsledků vzdělávání. Kapitoly stojí za prostudování.

Josef Basl

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000165-000>

Loňský rok přinesl další verzi příručky, jež nesmí chybět v žádné (elektronické) knihovně člena ČAPV. Změn v aktuální verzi publikačního manuálu je celá řada. Některé z nich, týkající se formátování textu, uvozovek a písma (s. 44) či formátování nadpisů (s. 48) a záhlaví (s. 37), ocení více autoři publikující v zahraničních odborných časopisech. Vyučujícím i studentům mohou pomoci požadavky na úpravu studentských prací (s. 31 a 32).

Norma APA u nás bývá tradičně chápána nesprávně pouze jako norma citační, i v té ale došlo k několika významným změnám. V citacích v textu lze nyní uvést až 20 spoluautorů a zkrácení (et al.) je možné použít za tím jménem spoluautora, jež citaci odlišuje od ostatních odkazů se stejným vrocením a podobným autorským týmem. V seznamu literatury se výrazných změn dočkaly požadavky na citace z různých online zdrojů, zrušeno bylo například "Dostupné z". Podobně zjednodušeno bylo také citování různých verzí dokumentů (klasický tisk, elektronická verze, audiokniha). Fanoušky Twitteru a Facebooku mohou nasměrovat na s. 348, na níž pro tento typ dokumentů manuál například doporučuje reprodukovat co nejpřesněji znaky emoji.

V manuálu najdeme i požadavky na práci s jazykem (s adjektivy či osobními zájmeny), které používáme třeba k popisu informantů a respondentů. V obecné rovině se jedná o požadavky na co největší popisnost, specifickou a inkluzivitu používaného jazyka (s. 131). Seznam změn je dostupný na <https://apastyle.apa.org/blog/whats-new-7e>, výukový materiál a příklady pak na https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html.

Jan Mareš

Četli jste zajímavou publikaci nedávno vydanou v zahraničí, již byste rádi doporučili ostatním členům? Napište nám na bulletin@capv.cz.

VÝZVY PRO AUTORY

Aktuální výzva časopisu *Studia Paedagogica* (Teaching and Learning In Higher Education) je dostupná z <https://www.phil.muni.cz/ojsdata/sp/CFPHighereducation2022.pdf> a je přílohou tohoto bulletinu.

Redakční poznámka

Informace o konferencích jsou zveřejňovány po dobu otevřené registrace na konferenci. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby zveřejnění nového čísla. Informace o nových knihách jsou zveřejňovány jednou. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na webových stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce. Bulletin ČAPV vychází pětkrát ročně. Informace o konferencích a nových či zajímavých publikacích zasílejte na: bulletin@capv.cz.

Bulletin připravuje a edituje František Tůma (KAA FF MU/KPed PedF MU). Na tvorbě bulletinu spolupracují: Jana Poláchová Vašátková (KSA FF UP), Martin Chvál (ÚVRV PdF UK), Roman Švaříček (ÚPV FF MU) a Hana Voňková (KPed PedF UK). Jazykovou korekturu provedl doktorand na KAA FF MU David Ryška. Za stipendijní podporu děkujeme Katedře anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

CALL FOR PAPERS

Studia paedagogica

Special Issue: Teaching and Learning
In Higher Education

27:2, 2022

Editors: Kari Smith & Karla Brücknerová

The *Studia paedagogica* journal is indexed in SCOPUS.

The June 2022 issue of *Studia paedagogica* will focus on the core educational processes in higher education: teaching and learning. The issue aims to explore these processes during the changes that higher education has faced in the last decades and, even more pressingly, in the last year.

Teaching in higher education takes place in various arenas and contexts. Teaching takes place in physical and virtual settings in the forms of lectures for hundreds of students, seminars and small group sessions, and one-on-one tutorials. The number of instructional methods in higher education is continually increasing. Innovations in recent years have introduced blended learning, flipped classrooms, mobile learning, and gamified learning, to mention a few (Dziuban et al., 2018; Subhash et al., 2018; Long, 2017). Nevertheless, the continuously expanding heterogeneity of instructional and technological possibilities in higher education are not always translated into practice in the study programs or in the professional development programs for higher education faculty (Shum et al., 2020; Cochran-Smith et al., 2019). Rapidly changing technological and institutional demands might shadow core questions about higher education teachers' aims, teaching beliefs, and even motivation to care for teaching (McCune, 2019; Smith & Flores, 2019).

Teaching in higher education might, therefore, raise the following questions:

- What does high-quality teaching in higher education mean in different settings?
- What competencies are needed to ensure quality teaching in higher education?
- What development opportunities are available to higher education teachers?
- What is the current knowledge about new instructional methods and designs in higher education?
- Is there any shift in teaching conceptions due to contemporary changes and demands?

For this special issue, we also invite contributions on learning in higher education in all three cycles of tertiary education (bachelor's, master's, and doctoral levels). How do students approach learning and engage with learning, what are their experiences and achievements, and what are the conditions and contexts for their learning (Entwistle & Peterson, 2004)? We specifically invite contributions discussing particular aspects of learning, such as self-regulated learning, peer learning, learning in learning management systems, and informal learning (Dabbagh & Kitsantas, 2012; Cerezo, 2015).

Moreover, learning in higher education goes beyond student learning, and we encourage papers examining the learning processes of higher education teachers and supervisors. Accordingly, we invite contributions examining questions such as:

- What are essential aspects of learning in higher education for various actors?
- What variables, indicators, and measures are used to describe learning in higher education?
- What are the actual learning outcomes of higher education for different groups of students at different levels?
- How does informal learning happen in higher education?
- How and what do teachers and supervisors learn from interactions with their students?

Crucial questions arise of how these processes, teaching and learning, are interwoven (Nugent, et al., 2019).

- What are the characteristics of teaching that matter in particular learning settings?
- What aspects of learning are sensitive to what aspects of teaching? In what settings?

More questions will certainly arise, and we hope that the above suggestions will inspire authors to contribute empirical, theoretical, or methodological papers.

Important dates

This monothematic issue will be published in English in July 2022. The deadline for [abstract submission](#) is June 30, 2021; the deadline for full texts is October 31, 2021. Papers should be written in English, meet the requirements listed in the [manuscript submission](#) section on the [journal's website](#), and be submitted via the journal's website. Manuscripts will be submitted to a peer-review process that will enable the editors to select papers for publication.

The editors of this issue are Kari Smith (Norwegian University of Science and Technology) and Karla Brücknerová (Masaryk University, Czech Republic).

References

- Cerezo, R., Sánchez-Santillán, M., Paule-Ruiz, M. P., & Núñez, J. C. (2016). Students' LMS interaction patterns and their relationship with achievement: A case study in higher education. *Computers & Education*, 96(2016), 42–54. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.02.006>
- Cochran-Smith, M., Grudnoff, L., Orland-Barak, L., & Smith, K. (2019). Educating Teacher Educators: International Perspectives, *The New Educator*, 16(1), 5–24. <https://doi.org/10.1080/1547688X.2019.1670309>
- Dabbagh, N., & Kitsantas, A. (2012). Personal Learning Environments, social media, and self-regulated learning: A natural formula for connecting formal and informal learning. *The Internet and Higher Education*, 15(1), 3–8. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2011.06.002>
- Dziuban, C., Graham, C. R., Moskal, P. D., Norberg, A., & Sicilia, N. (2018). Blended learning: the new normal and emerging technologies. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 15(3), 1-16. <https://doi.org/10.1186/s41239-017-0087-5>
- Entwistle, N. J., & Peterson, E. R. (2004). Conceptions of learning and knowledge in higher education: Relationships with study behaviour and influences of learning environments. *International Journal of Educational Research*, 41(6), 407–428. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2005.08.009>
- Long, T., Cummins, J., & Waugh, M. (2017). Use of the flipped classroom instructional model in higher education: instructors' perspectives. *Journal of Computing in Higher Education*, 29(2), 179–200. <https://doi.org/10.1007/s12528-016-9119-8>
- McCune, V. (2019). Academic identities in contemporary higher education: sustaining identities that value teaching. *Teaching in Higher Education*, 26(1), 20–35. <https://doi.org/10.1080/13562517.2019.1632826>
- Nugent, A, Lodge, J, Carroll, A, et al. (2019) *Higher education learning framework: An evidence informed model for university learning*. Report, Science of Learning Research Centre, The University of Queensland, Australia. DOI: 10.13140/RG.2.2.27887.53925
- Shum, A., Lau, P., & Fryer, L. (2020). From learner to teacher:(re) training graduate teaching assistants' teaching approaches and developing self-efficacy for and interest in teaching. *Higher Education Research & Development*, (online first) 1–18. <https://doi.org/10.1080/07294360.2020.1818063>
- Smith, K. & Flores, M. A. (2019). The Janus faced teacher educator. *European Journal of Teacher Education*, 42(4), 433–446. <https://doi.org/10.1080/02619768.2019.1646242>
- Subhash, S., & Cudney, E. A. (2018). Gamified learning in higher education: A systematic review of the literature. *Computers in Human Behavior*, 28(2018), 192–206. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.05.028>